

HÍREK

SZILVÁSI ZSUZSANNA

A Többsnyelvűség Második Európai Konferenciája

Centre Français, Berlin, 2009. június 18–19.

2005 után 2009-ben második alkalommal került sor arra az európai konferenciára, amely a többsnyelvűség kérdéseit hivatott tárgyalni. Idén a berlini Centre Français adott otthont a nemzetközi rendezvénynek, ahol három fő témában folyt a munka: 1. Állampolgárság: nyelv, szabad mozgás; 2. Kultúra, képzés és nevelés: nyelvpolitika a kora gyermekkortól a felsőoktatásig; 3. Vállalatok: nyelvek a vállalatstratégiában és a munkakapcsolatokban.

A több mint 60 előadó számára az említett három témában összesen kilenc kerekasztal-vitában nyílt lehetőség projektjének, kutatási területének, érveinek bemutatására. A konferencia résztvevői Európa különböző országaiból, valamint (betűrendben) Hongkongból, Kanadából, Marokkóból, Tunéziából érkeztek. Európát (szintén betűrendben) Albánia, Belgium, Dánia, Franciaország, Lengyelország, Luxemburg, Magyarország, Németország, Olaszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Szlovénia és Törökország résztvevői képviselték. Az összes résztvevő száma meghaladta a 130 főt. A konferencia fő támogatói, partnerei a német és francia nyelvet támogató és terjesztő nemzetközi szervezetek voltak.

Az előadók a német, francia, olasz (és angol) munkanyelvek közül választhattak. A rendezvény kerekasztal-beszélgetéseit, a kérdéseket és vitákat tolmácsok fordították német, francia és olasz nyelvről, illetve nyelvre. A legtöbb előadást német és francia nyelven hallhattuk, néhány olasz nyelvű és egy angol nyelvű megszólalás is elhangzott. Mindhárom témakör előadásai nagyon hasznos, sok esetben új információkat, szempontokat, megközelítéseket ismertettek.

A legérdekesebb számunkra talán mégis a második témakör, amely a nyelvek és oktatás kapcsolatát érintő kérdéseket és problémákat vetett fel. Három kerekasztal-beszélgetés foglalkozott ezzel a témakörrel. Az elsőnek a középpontjában a sokszínűbb idegennyelv-kínálat állt. A résztvevők valamennyien saját intézményük gyakorlatát, kísérleteit ismertették; az óvodai neveléstől egészen az egyetemi képzésig hangzottak el példák. Kiemelném dr. Karl-Heinz Eggenperger (Potsdam) prezentációját, aki a receptív többsnyelvűséget a diplomások kulcskompetenciájának nevezte. Kétnyelvű óvodák, svájci háromnyelvű általános iskola bemutatásával is találkozhattunk.

A második kerekasztal-vita a többsnyelvűséget vizsgálta az oktatás, a didaktika szempontjából. Ebben a körben a többsnyelvűség kifejlesztésének lehetőségeiről, módjairól hallhattunk beszámolókat a legkülönbözőbb európai oktatási intézmények képviselőitől.

A témakör harmadik kerekasztal-beszélgetése – amelynek magam is résztvevője voltam – a nyelvi sokszínűségnek a gyakorlatban történő megjelenését elemezte. Mind a résztvevők származását, mind pedig az előadások témáját tekintve rendkívül sokszínű prezentációkra került sor. Volt szó többsnyelvű egyetemekről, francia nyelvoktatásról Németországban, Romániában és Törökországban, kétnyelvű párok kétnyelvű gyermekeiről, a szlovéniai és magyarországi idegennyelv-oktatási tendenciákról, trendekről.

A konferencia második napján a nyelveknek a gazdasági életben betöltött szerepéről folytak a hozzászólások: a nyelvek mint gazdasági tényező, nyelvek a munkahelyen és nyelvek a munkakapcsolatokban témákban.

A délutáni üléseken a három fő témakör előadásainak, vitáinak tanulságait foglalták össze plénium előtt. Ezután a rendezvény szervezői és támogatói is felszólaltak.

A konferencia legfőbb hozadéka annak tudatossá válása, hogy ma az angol nyelvnek a világban megszerzett *lingua franca* pozíciója egyelőre megingathatatlan, ennek megfelelően mindenkinek rendelkeznie kell legalább minimális szintű angol nyelvismerettel. Emellett azonban legalább annyira fontos – ha nem fontosabb – több nyelv különböző szintű ismerete, különböző részkompetenciák megszerzése lehetőleg minél több nyelvből. A nyelvek kiválasztásában, a nyelvkombinációk összeállításában természetesen meghatározóak az egyén érdekei, igényei, a szakmai szempontok.

Ezenkívül a rendezvény fő eredménye a *Többnyelvűség Európai Kartájának* megszületése, amelynek terve a négy évvel korábbi konferencia keretei között fogalmazódott meg. A dokumentum 12 pontja a többnyelvűség európai dimenzióit, annak fontosságát, szerepét fogalmazza meg. A karta pontjai a következők:

- A többnyelvűség a politikai Európa előfeltétele.
- A nyelvek különbözősége a nyelvi megformálások sokszínűségét és gazdagságát biztosítja.
- A többnyelvűség a szabadság egyik formája.
- A soknyelvűség eszköz, hogy Európában a nemzeteknek mint az állampolgári jogok gyakorlása legfőbb tereinek fennmaradását megszilárdítsa.
- A többnyelvűség az európai polgári tudat meghatározó forrása.
- A többnyelvűség egy lehetséges válasz a „kultúrák sokkjára” és a politikai, kulturális és gazdasági hegemonia különféle formáira.
- A többnyelvűség a tudományos fejlődés alapvető eleme.
- A kulturális és nyelvi sokszínűség, valamint a nyelvhez való jog szétválaszthatatlanok.
- A többnyelvűség békés világban történő gazdasági fejlődést ígér.
- Minden munkavállalónak joga kell legyen, hogy annak az országnak a nyelvén dolgozzon, ahol él.
- Az oktatási rendszereknek többnyelvű képzést kell lehetővé tenniük.
- A médiáknak lehetőséget kell biztosítaniuk a legkülönbözőbb kultúrák megjelenésére.

A konferenciáról és a kartáról bővebben olvashatunk *A többnyelvűség európai obszervatóriuma* honlapján (www.efm-mehrsprachigkeit.eu); ugyanitt megtalálható az elhangzott prezentációk írott változata is.